ורבי סבר כר' מאיר דאמר חוקקין להשלים וברבי יהודה דבעי עירוב על מקום ד'. וא"ת והן כלכלה היכי דמי אם היא שוה לגבי המילן או תלויה למטה בפחות מג' לגבי המילן אם היא שוה לגבי המילן[ה] א"כ אמאי צריך מקיקה ואם היא תלויה למטה מג' לגבי המילן א"כ היכי פריך לעיל ואי אית ביה ד' כי נתנו על הכלכלה מאי הוי הא לא מהני רשות היחיד אפילו יש במילן ד' אם לא מעטם מקיקה דלמוקה מגב המילן וי"ל כגון שפי הכלכלה שוה לגבי המילן ומ"ה הוי חודי רה"י והעירוב מונח בשולי הכלכלה שהיא רחוקה ג' ולהכי צריך מקיקה והא דלא מוקי שהעירוב בפי הכלכלה או שהכלכלה רחבה ד' ומכל מקום לא הוי רה"י הואיל והגדיים בוקעין בו וי"ל דא"כ במאי דנקט כלכלה לא השמיענו מידי דלינקוט עמוד שיש בראשו ד' ואין בתחתיתו ג' ואף על גב דאשמעינן דלדידן אסורין לא הוי ליה למתניה הכא כיון שבעירוב לא השמיענו כלום אלא ולאי נקט כלכלה לאשמעינן דמוקקין להשלים ובעינן עירוב על מקום ד' וא"ת אכתי למה ליה למימר כלל סבר לה כרבי מאיר וסבר לה כר' יהודה לימא לעולם אימא לך דלא בעינן עירוב על גבי מקום ד' והכא כשהכלכלה שוה לראשו של אילן וקמ"ל דלא חשיב רשות היחיד אפילו לרבי רבי יהודה דחשיב רשות היחיד מתילתא ונראה לפרש דמשמע ליה דווקא נתנו על כלכלה הוי עירוב הא נתנו על גבי אילן לא הוי עירוב מדקתני נתנו בכלכלה ולא קתני תלאו לכלכלה באילן ונתן שם עירובו הלכך ע"כ אויר דשולי הכלכלה רחוק שלשה מגב האילן: **כמאן** דלא בר' יוסי בר' יהודה. לספרים דגרסי בסמוך התם (כי) הדרן מתילתא אבל בקורה לא הדרן מתילתא דמשמע דקאי אבריתא דנעץ קורה ומשמע ליה דאיירי אפילו חוץ לארבע אמותיו דומיא דמתניתין אפילו הכי הוי עירוב דכיון דאין בתחתיתו ג' אע"ג דראשו ד' לא הוי רשות היחיד דגדיים בוקעים בו ולהכי קאמר דלא כרבי יוסי ברבי יהודה: **הואיל** ויכול לנטותו ולהביאו תוך עשרה. פירש רבינו שמואל דהאי אמורא סבר לה כרבנן דאמרי בהמלניע (שבת דף לג.) אגד כלי שמיה אגד וכיון דאגד כלי לענין מיו"ד כשבת העירוב לענין (ג) אין בהנאה זו איסור הוצאה (הואיל) ואחר שבת ברה"ר יכול ליטלו ולאוכלו ומיהו אפילו לא שמיה אגד אין כאן איסור הוצאה הואיל ונח בכלכלה לענין מעשרה דהוי כרמלית אם רוחב ד' ואין בהעייה זו איסור דאורייתא: **איתיביה** רב בר שבא בו'. לפ"ה דפי' לעיל גבי אילן הנטוה חוץ לד"א דלענין מיו"ד הוי עירוב הואיל ומלי לאתויי פחות פחות מארבע צריך לאגבן בין הואיל דהכא לחהוא: **מוליכו.** פ"ה ועל ידי שלוחו קאמר דאיהו אפילו בלא פת קני ליה שביתה ופי' כן משום דבסוף מי שהוציאוהו (לקמן נא.) (ד) פסקינן כרב נחמן ואליבא דרבי יהודה דאחד עני ועשיר מערב בהגליו ואמאי דהכלכלה אינה מקפת את עניו של אילן וכי אמרינן גוד אחית אכתי אית לן למימר חוקקין להשלים בהדי אילן ותרתי לא אמרינן. ואית דמפרשי כמאן דלא כר' יוסי אנעץ קורה קאי דקא"ר יהודה קורה שאין ברחבה ד' מלמעלה לא הוי רה"י ואמרינן הא דלא כר' יוסי דאמר טרסקל הוי רשות היחיד ומוקמית לה בשאין רחב ארבעה ולאו מילתא היא דתהדיא מפורש בהזורק[ו] ומותבינן מינה אדרב הונא דאייתי בגוליינתא דמיון שרחבות למעלה וקלרות למטה ואותבינן וניחא גוד אחית מתילתא מי לא תניא ר' יוסי בר ר' יהודה כו' אלמא טעמא משום גוד אחית הוא ונמצא תחתונו של קנה מוקף מחילות בחלל ארבעה ואי כשאין טרסקל רחב ד' כי אמרינן גוד אחית מאי הוי ועוד בכל דוכתא דאמר פחות מד' לאו רשות הוא אמאי לא אמרינן כמאן דלא כרבי יוסי בר' יהודה כדאמר הכא: **רבי ירמיה אמר.** לעולם מתניתין דלעיל [ע"א] דישא וסיפא ברחב ד' ודקא קשיא לך כי נתנו בכלכלה מאי הוי: **שאני כלכלה דאויל.** ואדרבה היא יכול לנטותה ולא יעקרנה מתלייתה ויהא רשאה אחד עד שיהא לתוך ר' ויטול את עירובו: **מפיג רב בר שבא כילד הוא עושה.** מתניתין היא (ה) ביו"ט שלפני השבת ורצה לערב לשני הימים כילד הוא עושה מוליכו בראשון בערב יו"ט לסוף אלפים. ועל ידי שלוחו קאמר דאי איהו גופיה בלא פת נמי קני ליה שביתה כיון דהתם ימיב וקדים עליה יומא: **ומשיך עליו.** עד שיקנה לו העירוב: **ונוטלו וכא לו.** אאם יניחנו שם שמא יאבד ושוב אין לו עירוב ליום המחרת כדקתני מתניתין [לא.] נאכל עירובו בראשון עירובו בראשון ואין עירובו לשני וחוזר ומוליכו בשני שהוא ערב שבת ומשיך עליו ואוכלו שם אם ירצה להכניסו לו אם אפשר דשבת הוא ואם יו"ט אחר השבת הוא על כרחו יניחנו שם ע"ש ולמחר יצא וירצה אם עדיין יצנו שם ויחשיך עליו יהא לו עירוב לשני ואם אבד יצב בניחו. קתני מיהת המערב צריך להוליך עירובו לסוף אלפים ואמאי צריך להוליכו משעשאו לשם עירוב נימא אף על גב דלא אמטייה כמאן דאמטייה דמי דהא אמרת הואיל ויכול לנטותה והא הכא כמאן דלא אמטייה היא דהא הוא ברה"ר ועירובו ברשות היחיד וקאמרת הואיל ויכול לנטותה ומה לי הואיל ויכול לנטותה ומה לי יכול להביאה. ואמאי דנקט לאותויי מתניתין דיום טוב ושבת משום דלא תנן במשנה אחריתי הולכת עירוב בהדיא כי הכא:

ורבי סבר לה כר' מאיר וסבר לה כר' יהודה דאמר דאמר[ו] חוקקין להשלים וסבר לה כר' יהודה דאמר בעינן עירוב על גבי מקום ארבעה וליכא מאי רבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר נעץ קורה ברשות הרבים והניח עירובו עליה גבוה י' ורחבה ד' עירובו עירוב ואם לאו אין עירובו עירוב אדרבה הוא ועירובו במקום אחד[ו] אלא הכי קאמר גבוה עשרה צריך שיהא בראשה ארבעה אין גבוהה עשרה אין צריך שיהא בראשה ארבעה כמאן דלא כרבי יוסי ברבי יהודה[ו] דתניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר נעץ קנה ברשות הרבים והניח בראשו טרסקל וזרק ונח על גביו חייב אפילו תימא רבי יוסי ברבי יהודה התם הדרן מחיצתא הכא לא הדרן מחיצתא רבי ירמיה אמר שאני כלכלה הואיל ויכול לנטותה ולהביאה לתוך עשרה יתיב רב פפא וקא אמר להא שמעתא איתיביה רב בר שבא לרב פפא[ו] כיצד הוא עושה מוליכו בראשון ומחשיך עליו ונוטלו ובא לו בשני מחשיך עליו ואוכלו ובא לו אמאי

דהכי קאמר ואם לאו דאיהא גבוהה עשרה אז שאינה רחבה ארבעה אין עירובו עירוב ולהכי מתמהינן אינה גבוהה עשרה אדרבה כ"ש דעירובו עירוב דכשאינה גבוהה י' הוא כמאן דמנחה ברשות הרבים: **אלא.** האי ואם לאו דקתני לאו תגוהה קאי אלא אחוחה קאי והכי קאמר גבוהה י' והניחה בראשה אם יש ברחבה ד' הוי מקום חשוב להנחת עירוב עירובו עירוב ומשום דהוא ברה"ר ועירובו ברה"ר לא מיתסר כדאמר דהנותן את עירובו יש לו ד' אמות ואם לאו דגבוהה י' ואינה רחבה ד' אין עירובו עירוב דכיון דגבוהה עשרה ואין העירוב מונח על גבי מקום ד' הוה ליה כמונח בחויר ומדוקית שמעינן הא אינה גבוהה עשרה אפילו אינה רחבה ד' עירובו עירוב דכיון דלמטה מעשרה הויא לה כמאן דמנחה אחרעא דמיא דכל למטה מי' קלוטה כמה שהונחה דמיא[ו]: **גבוהה עשרה.** דמידלייא מרה"ר צריך שיהא ברוחבה ארבעה שיהא שם מקום חשוב: **אינה גבוהה עשרה אין צריך שיהא.** רוחבה ד' דאפילו פחות מד' עירובו עירוב דכל למטה מעשרה כמאן דמנחה אחרעא היא: **כמאן.** מתרץ רבינא לעיל [ע"א] אע"ג דחוקקין להשלים ואיכא רוחב ד' לא הוי רה"י משום דאין בעיקרו ד' דלא כר' יוסי בר' יהודה: **טרסקל.** סל רחב ד' וחזק מרשות הרבים ונח על גביו חייב שהרי זרק מרשות הרבים לרה"י. אלמא אע"ג דקנה אינו רחב ד' הוי רה"י הואיל ועליונו ד' דאמרינן גוד אחית והכי מפרש בהזורק[ו]: **התם דדרן מחיצות.** הטרסקל סובבתו[ו] את הקנה שהרי מחוב באמצעיתו וכי אמרינן גוד אחית מחיצות הטרסקל עד הקרקע נמצא קנה מוקף מחיצות שחללו ארבעה ותו ליכא למימר מידי: **הכא לא הדרן מחיצות.**

וסבר לה כר' מאיר. דאמר גבי כיפה בפרק קמא (דף יא:) חוקקין להשלים ומיהו רשות היחיד גמורה לא הוי כיון דאין בתחתיתו של אילן רחב ד' אע"ג דבראשו רחב ארבעה בכלכלה משלימה ליה לא הוי רשות היחיד אא"כ מתחיל להיות רחבו ארבעה מתוך ג' הסמוכים לקרקע דהכי אמרינן בהזורק (שבת דף קא.) גבי בוליגיתא דמיון והן פסיעות שבאויהן חדיס ואין בשוליהן רוחב ד' ולמעלה הן הולכות ומרחיבות הרבה ומתילתן גבוהות י' אין מטלטלין בהן אלא ארבע אמות דלאו רה"י ניתנו ואע"ג דגבוהים עשרה ורחבן ארבעה מלמעלה הואיל ובשוליהן לא הוי ארבעה והכא גבי אילן נמי טעמא משום הכי הוא ומדע שזהו הטעם מדקאמר לקמן כמאן דלא כר' יוסי בר ר' יהודה וכו' ובהזורק נמי מותבינן עלה דההיא מהא דר' יוסי: **בעינן עירוב על גבי מקום ד' וליכא.** אלא כלכלה: ה"ג **גבוהה עשרה ורחבה ד' עירובו עירוב ואם לאו אין עירובו עירוב.** עירוב אע"ג דרה"י היא הן קורה והוא נתכוון לשבות ברשות הרבים הא אמרן [נב:] הנותן את עירובו יש לו ארבע אמות ורשות היחיד עולה עד לרקיע וגבי אילן הוא דלא הוי עירוב כדאוקימנא [שם] בנופה נוטה חוץ לד"א אבל הכא דליכא נוף שפיר דמי: **ואם לאו אין עירובו עירוב.** קס"ד דהכי קאמר ואם לאו דאיהא גבוהה עשרה אז שאינה רחבה ארבעה אין עירובו עירוב ולהכי מתמהינן אינה גבוהה עשרה אדרבה כ"ש דעירובו עירוב דכשאינה גבוהה י' הוא כמאן דמנחה ברשות הרבים: **אלא.** האי ואם לאו דקתני לאו תגוהה קאי אלא אחוחה קאי והכי קאמר גבוהה י' והניחה בראשה אם יש ברחבה ד' הוי מקום חשוב להנחת עירוב עירובו עירוב ומשום דהוא ברה"ר ועירובו ברה"ר לא מיתסר כדאמר דהנותן את עירובו יש לו ד' אמות ואם לאו דגבוהה י' ואינה רחבה ד' אין עירובו עירוב דכיון דגבוהה עשרה ואין העירוב מונח על גבי מקום ד' הוה ליה כמונח בחויר ומדוקית שמעינן הא אינה גבוהה עשרה אפילו אינה רחבה ד' עירובו עירוב דכיון דלמטה מעשרה הויא לה כמאן דמנחה אחרעא דמיא דכל למטה מי' קלוטה כמה שהונחה דמיא[ו]: **גבוהה עשרה.** דמידלייא מרה"ר צריך שיהא ברוחבה ארבעה שיהא שם מקום חשוב: **אינה גבוהה עשרה אין צריך שיהא.** רוחבה ד' דאפילו פחות מד' עירובו עירוב דכל למטה מעשרה כמאן דמנחה אחרעא היא: **כמאן.** מתרץ רבינא לעיל [ע"א] אע"ג דחוקקין להשלים ואיכא רוחב ד' לא הוי רה"י משום דאין בעיקרו ד' דלא כר' יוסי בר' יהודה: **טרסקל.** סל רחב ד' וחזק מרשות הרבים ונח על גביו חייב שהרי זרק מרשות הרבים לרה"י. אלמא אע"ג דקנה אינו רחב ד' הוי רה"י הואיל ועליונו ד' דאמרינן גוד אחית והכי מפרש בהזורק[ו]: **התם דדרן מחיצות.** הטרסקל סובבתו[ו] את הקנה שהרי מחוב באמצעיתו וכי אמרינן גוד אחית מחיצות הטרסקל עד הקרקע נמצא קנה מוקף מחיצות שחללו ארבעה ותו ליכא למימר מידי: **הכא לא הדרן מחיצות.**

רב ניסים גאון

סבר לה כר' מאיר דאמר חוקקין להשלים. כבר פירשנוהו לשעבר.

רבינו חננאל

ור' סבר לה כר' יהודה דאמר בעינן על גבי מקום ד' וליכ'. [סבר לה כר' מאיר דא' חוקקין להשלים כדי להיות עירובו עירוב אבל להחשב האילן עצמו] ד' טפחים לא. מאי ר' יהודה, דתניא נעץ קורה ברשות הרבים להניח עירובו עליה, גבוהה י' טפחים ורחבה ד' עירובו עירוב, אין גבוה י' טפחים אין צריך בראשו ד', ואפי' אין בראשו ד' הוא ועירובו במקום אחד הן. [כמאן דלא] כר' יוסי ברבי. דתניא רבי יוסי ב"ר יהודי' אומר נעץ קנה ברה"ר והניח בראשו טרסקל וזרק ונח על גביו חייב. כלומר דרשות היחיד היא. ור' יהודי' סבר גבוה י' ואינו רחב[ו] ד' רה"ר היא דתני עירובו עירוב. ודחינן אפילו תימא ר' יוסי כאבוה סבירא ליה, ושני טרסקל הואיל והדרן מחיצתא. אבל (לא) עמוד או קורה דלא הדרן מחיצתא לאו כרשות היחיד היא. ר' ירמיה אמר שאני כלכלה הואיל ויכול לנטותה ולהביאה בתוך עשרה טפחים. אע"ג שלא הביאה כמי שהביאה נחשבת. אי הכי הא דתנן כיצד היה עושה, מוליכו בראשון מחשיך עליו נוטלו ובא לו.

מסורת הש"ס

(ה) נראה לר"ל נגוה ר' ואינו רחב ד' לשנה הר"ר הא כל ד' לשנה הר"ר הא כמו שכתב התוס' נר"ה כמאן ודר"ק.

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ועירובו כמקום אחד הוא אלא: (ב) רש"י ד"ה מתיב רב וכו' מתני' היא. נ"ב לקמן לח: (ג) תוס' ד"ה הואיל וכו' כשבת העירוב למטה מעשרה אין בהנאה: (ד) ר"ה מוליכו וכו' דבסוף מי שהוציאוהו. נ"ב דף נא ע"ב ועי' שם לאחד עני ואחד עשיר אפי' לא תעבה לו כדרך:

מוסף רש"י

חוקקין להשלים. דבר שאין בו שיעור ויש שם עוני ורחב לחקוק ולהשלים לכשיעור, אחרינן כמאן דחקוק דמי (שבת ז:) דולין אינו סלוי חקוק (לקמן קא:). ודרק ונח על גביו חייב. טרסקל אין עמוק י' ואנו מודדים לו נוכה י', שמדת הקנה עולה לו בגובהו, והקנה אין רחב ד' אלא שאנו אומרים בחתיכות הטרסקל גוד אחית ונמצאו מקיפות את הקנה ויהו לו היקף בחתיכות מן הקרקע ולמעלה לשריה רלאו רשות היחיד (שבת קא. וכעיין שם ה.). מוליכו. השלים, בראשון. ערב יו"ט שלפני השבת, ומחשיך עליו. עד שיקנה הערוב, ונטלו ובא לו. שמא יאבד ושוב אין לו עירוב בשני, כדקתני נאכל עירובו בראשון עירובו בראשון ומוליכו בשני וכו' ומחזיר ומוליכו בשני וכו' (לקמן לח.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com